

Onrust in de pensioenwereld groeit

Even leek het alsof ouderen via de rechter meer greep kregen op hun pensioen. Maar sinds medio 2004 verliezen zij vooral rechtszaken. Deze week weer. Waarom?

**Door onze redacteur
MENNO TAMMINGA**

AMSTERDAM, 31 JAN. Het vertrouwen in de pensioenwereld stijgt. Net als de onrust.

De afgelopen tweeënhalve jaar verloren gepensioneerden vier van de vijf rechtszaken over vermindering van de prijscompensatie (indexatie) van hun pensioenen. Maar het vertrouwen in pensioenfondsen is groter dan ooit. Gepensioneerden gaan aan kop: ruim 70 procent heeft „enig tot veel vertrouwen” in pensioenfondsen, zegt onderzoek van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (Nidi).

Deze week verloor de Vereniging van Akzo Nobel Gepensioneerden haar rechtszaak tegen de

voormalige werkgever en het pensioenfonds. De gepensioneerden waren opgekomen tegen een wijziging van de betaling van de pensioenpremies. Akzo Nobel gaat een vaste premie betalen en hoeft geen extra geld over te maken als het pensioenfonds een slechte financiële positie heeft. De gepensioneerden vrezen dat zij daardoor op termijn minder zekerheid hebben over hun prijscompensatie.

Akzo Nobel had eerder al zijn pensioenfonds verder op afstand gezet van het bedrijf. „Dat wekte onrust”, vertelt secretaris K. Klijn van de vereniging. Eind 2004 werd de vereniging opgericht. In een maand tijd had zij 1.000 leden, nu meer dan 2.000.

„Het is heel lastig voor gepensioneerden om hun recht te halen”, zegt Nicolette Opdam, specialist pensioenrecht bij advocatenkantoor Holland Van Gijzen. „Tot nu toe hebben zij weinig zaken gewonnen.”

Begin 2004 won de Vereniging van Gepensioneerden van Campina een spraakmakende rechtszaak tegen haar pensioenfonds. De inzet: extra toegezegde indexatie.

De pensioenwereld sidderde. Het zou toch niet zo zijn dat de gepensioneerden nu hun gelijk konden halen bij de rechter? Gepensioneerden hebben op zijn best een zwakke positie in de besluitvorming, maar vaker: helemaal geen positie van betekenis. ‘Campina’ ging verder dan aantasting van het

‘Heel lastig voor gepensioneerden hun recht te halen’

bestuurlijk monopolie van vakbonden en werkgevers in de pensioenwereld. Uitspraken à la Campina konden honderden miljoenen, misschien wel miljarden euro’s kosten. Wie moest dat betalen?

Maar zover is het niet gekomen. In vervolggrocedures verloren de gepensioneerden van Campina hun zaken. Net als die van Océ. Net als die van Friesland Coberco. Net als die van ABN Amro. Gepensio-

neerden van Texaco wonnen wel.

De strijd bij Akzo Nobel draait om een wijziging in de risico’s tussen werknemers, gepensioneerden en het verf- en farmabedrijf. Akzo Nobel reduceert zijn bemoeienis bij pensioenen tot betaling van een vaste premie en een eenmalige ‘afscheidstorting’ van 300 miljoen euro. Het pensioenfonds is verder zelf verantwoordelijk. Ook andere grote ondernemingen (Arcadis, Vindex KBB, De Telegraaf, SNS) hebben vergelijkbare versoberingsmaatregelen genomen.

Dit gaat in tegen de afspraken uit onze arbeidsovereenkomst, zeiden de Akzo Nobel-gepensioneerden. Nee, Akzo Nobel mocht de regeling wijzigen, zegt de kantonrechter in Arnhem. De gepensioneerden bij Akzo Nobel, die in aantal de actieve werknemers overtreffen (eind 2005: 19.295 versus 12.451), zijn niet individueel of als aparte groep geraadpleegd over de veranderingen.

Waarom is het zo moeilijk winnen voor gepensioneerden? Advocaat Opdam somt wat hindernissen op. De tegenpartij is vaak krachtig. Akzo Nobel is een multi-

national, zijn pensioenfonds is een miljardenbelegger, hun advocaat is dé topper in arbeidsrecht: Rogier Duk (De Brauw). Volgende hindernis: genoeg geld bij elkaar te krijgen voor een rechtszaak tot en met de Hoge Raad en een goede advocaat. „Wij hebben de middelen”, verzekert secretaris Klijn van de Akzo Nobel-gepensioneerden.

En dan inhoudelijk: rechters hebben gebrek aan inzicht in dit soort zaken, vindt Opdam. Of de zaak wordt hun niet goed gepresenteerd. De rechter kiest gemakkelijk voor de vrijheid van de werkgever om zijn pensioenregeling te wijzigen als die te duur blijkt te worden, zoals bij Akzo Nobel. Ook het toezicht van De Nederlandsche Bank werkt tegen ouderen: als de controleur niet ingrijpt, waarom de rechter wel?

En dan is er de druk van werkgever en pensioenfonds op gepensioneerden, die nog loyaliteit voelen aan de baas waar zij soms tientallen jaren werkten. Advocaat Opdam: „Ik waarschuw mensen daar altijd voor. Zelfs als advocaat heb ik heel vervelende brieven gekregen.”